

**Eesti
Kontsert**

Saksa barokkreekviem

Ansambel Vox Luminis, Belgia
Kunstiline juht **Lionel Meunier**

admirals

Eesti Kontserdi hooaja peatoetaja

admirals.group

Admirals Group AS

L 23. NOVEMBER 2024 19.00 Estonia kontserdisaal

Saksa barokkreekviem

Ansambel Vox Luminis, Belgia

Kunstiline juht **Lionel Meunier**

Erika Tandiono, Zsuzsi Tóth (*cantus I*)

Sophia Faltas, Tessa Roos (*cantus II*)

Alexander Chance, Jan Kullmann (alt)

Philippe Froeliger, João Moreira (I tenor)

Olivier Berten, Jacob Lawrence (II tenor)

Lionel Meunier, Sebastian Myrus (bass)

Tuomo Suni (I viiul)

Antina Hugosson (II viiul)

Anna Lachegyi (tenorgamba)

Lies Wyers (bassgamba)

Isaline Leloup (*violone*)

Kris Verhelst (orel)

Kontsert toimub Wallonie-Bruxelles Internationali toetusel.

Andreas Scharmann (17. sajand)

„Trauer-Klag“ („Gedenke, Herr, wie es uns gehet“) (1663)

Thomas Selle (1599–1663)

Sinfonia „Und da der Sabbath vergangen war“

Johann Hermann Schein (1586–1630)

„Selig sind die da geistlich arm sind“ („Opella nova“ II, 1626)

Christian Geist (~1650–1711)

„Die mit Tränen säen“ (1673)

Tobias Michael (1592–1657)

„Die Erlöseten des Herren“ („Musicalischer Seelenlust“ I, 1634)

Wolfgang Carl Briegel (1626–1712)

„Ach, Herr, lehre doch mich“ („Zwölff madrigalische Trost-Gesänge“, 1671)

Andreas Hammerschmidt (1611/12–1675)

„Ach wie gar nichts sind alle Menschen“ („Musicalischer Andachten“ IV, 1646)

Heinrich Schwemmer (1621–1696)

„Der Gerechten Seelen sind in Gottes Hand“ (1669)

Johann Hermann Schein

„Wie lieblich sind deine Wohnungen“ (~1628)

„Ich will schweigen“ (1617)

Andreas Hammerschmidt

„Der Tod ist verschlungen“ („Musicalischer Andachten“ IV, 1646)

Johann Philipp Förtsch (1652–1732)

„Selig sind die Toten“ (~1700)

Kontsert on ühes osas ligikaudse kestusega 75 min.

Andreas Scharmann „Trauer-Klag“ („Gedenke Herr wie es uns gehet“)

Gedenke Herr

wie es uns gehet.

Unser Herzens Freude

hat nun ein Ende.

Unser Reigen ist

in Wehklagen verkehret.

Gedenke, Herr,

wie es uns gehet,

die Kron' unsers Haupts ist abgefallen.

O weh, O weh,

daß wir so gesündigt haben.

Mötle, Issand, sellele,

mis on meiega juhtunud.

On lõppenud

meie südame rõõm,

meie tants

on muutunud leinaks.

Mötle, Issand, sellele,

mis on meiega juhtunud,

kroon on langenud meie peast.

Häda meile,

et oleme pattu teinud!

Nutulaulud 5:1, 15–16

Johann Hermann Schein „Selig sind die da geistlich arm sind“

Selig sind, die da geistlich arm sind;

denn das Himmelreich ist ihr.

Selig sind, die da Leid tragen;

denn sie sollen getröstet werden.

Selig sind die Sanftmütigen;

denn sie werden das Erdreich besitzen.

Selig sind, die da hungert und dürstet

nach der Gerechtigkeit;

denn sie sollen satt werden.

Selig sind die Barmherzigen;

denn sie werden Gott schauen.

Selig sind die Friedfertigen;

denn sie werden Gottes Kinder heißen.

Selig sind, die um Gerechtigkeit

willen verfolgt werden;

denn das Himmelreich ist ihr.

Selig seid ihr, wenn euch die Menschen

um meinet willen schmähen

und verfolgen,

und reden allerlei Übels wider euch,

so sie daran lügen.

Õndsad on need, kes on vaimus vaesed,
sest nende päralt on taevariik.

Õndsad on kurvad,

sest neid lohutatakse.

Õndsad on tasased,

sest nemad pärivad maa.

Õndsad on need, kellel on nälg ja janu

õiguse järele,

sest nemad saavad küllaga.

Õndsad on puhtad südameelt,

sest nemad näevad Jumalat.

Õndsad on rahutegijad,

sest neid hüütakse Jumala lasteks.

Õndsad on need, keda õiguse pärast

taga kiusatakse,

sest nende päralt on taevariik.

Õndsad olete teie, kui teid

minu pärast laimatakse

ja taga kiusatakse

ja teist valega kõiksugust

kurja räägitakse.

Seid fröhlich und getrost;
es wird euch im Himmel
wohl belohnt werden.

Olge rõõmsad ja hõisake,
sest teie palk
on suur taevast!

Matteuse 5:3-12

Christian Geist „Die mit Tränen säen“

Die mit Tränen säen,
werden mit Freuden ernten.

Kes silmaveega külvavad,
lõikavad hõiskamisega.

Die Seelen der Gerechten
sind in Gottes Hand
und keine Qual rühret sie an.

Õigete hinged
on Jumala käes
ja neid ei puuduta ükski piin.

Die klare Himmelspracht
kann nicht so helle glänzen,
nicht leuchtet so von Ferne.
Das große Heer der Sterne,
als wie sie strahlen dort
in grossen Freudenlenzen.

Selge taevavalgus
ei saaks särada nii eredalt
ega hiilata kaugusest
suur tähtede plejaad
nagu kiirgavad nemad
suurtes rõõmuleekides.

So gehe nun aufhin
mit lebendiger Wonne
die engelreine Seel',
empfah von jener Sonne
den wahren Himmelsglantz
und das gerechte Leben,
das dir will itzo selbst
der Überwinder geben.

Nõnda mine siis
elava rõõmuga,
sa ingellikult puhas hing,
võta sellelt Päikselt vastu
tõeline taeva hiilgus
ja õiglane elu,
mida Võitja ise
tahab sulle anda.

Du hast auf Erden viel
der Tränen ausgestreuet
drum dich Gott wiederum
mit Himmelslust erfreuet,
du musst in Sternenpracht
für Gottes Throne stehen,
du musst was du gehofft
von nun an ewig sehen.

Sa oled maa peal
valanud palju pisaraid,
seetõttu on Jumal trööstinud sind
taevase rõõmuga,
tähtede säras seisad sa
Jumala trooni ees,
ja näed nüüdsest igavesti seda,
mida sa lootsid.

Auf dem du stets geruht,
dein brunstiges Verlangen
den du geduldig suchts,
den kannst du jetzt empfangen
mit ganzer Seelenlust,
dir wird nun von dem Sohne,
dem Heiland beigelegt
das Erbteil und die Krone.

Wir warten in Geduld
auf dieser schnöden Erden,
bis wir auch alle gleich
hinaufgenommen werden,
Wir warten auf das Heil,
obgleich die Augen fließen
von bitt'ren Tränen oft,
bis wir selig schliessen.

Oma palava soovi,
mille täitumist oled igatsenud
ja kannatlikult oodanud,
saad nüüd vastu võtta
täie rõõmuga hinges.
Poeg ja Päästja
on sulle tallele pannud
pärandiosa ja krooni.

Me ootame kannatlikult
siin karmis maailmas,
kuni meid kõiki
üles tõstetakse.
Me ootame päästet,
silmsil sageli
kibedad pisarad,
kuni sulgeme need öndsuses.

*Psalms 126:5, Saalomoni
Tarkuseraamat 3:1, Samuel Geist
Tõlkinud Evelin Kõrvits*

Tobias Michael „Die Erlöseten des Herren“

Die Erlöseten des Herrn
werden wieder kommen,
und gen Zion kommen mit Jauchzen;
ewige Freude wird über
ihren Häuptern sein;
Freude und Wonne
werden sie ergreifen
und Schmerzen und Seufzen
werden weg müssen.

Ja Issanda vabaksostetud
pöörduvad tagasi
ning tulevad Siionisse hõisates.
Nende pea kohal
on igavene rõõm:
rõõm ja ilutsemine
valdavad neid,
aga kurbus ja ohkamine
põgenevad ära.

Jesaja 35:10

Wolfgang Carl Briegel „Ach, Herr, lehre doch mich“

Ach, Herr, lehre doch mich,
lehre doch mich, daß ein Ende
mit mir haben muß.
Siehe, meine Tage sind
einer Hand breit bey dir,
und mein Leben ist wie nichts für dir.
Wie gar nichts sind alle Menschen,
die doch so sicher leben. Sela.

Issand, anna mulle teada
mu elu ots ja mu päevade mõõt,
et ma tunneksin, kui kaduv ma olen.
Vaata, sa oled mu elupäevad
pannud kämbla laiuseks,
mu eluiga on kui eimiski sinu ees;
tühi õhk on iga inimene,
kes seisab püsti. Sela.

Psalm 39:5–6

Andreas Hammerschmidt „Ach wie gar nichts sind alle Menschen“

Ach wie gar nichts sind alle Menschen,
die doch so sicher leben. Sela.
Sie gehen daher wie ein Schemen,
und machen ihnen viel
vergebliche Unruhe;
Ach wie gar nichts sind alle Menschen,
die doch so sicher leben. Sela.
Sie sammeln und wissen nicht
wer es kriegen wird.
Ach wie gar nichts sind alle Menschen,
die doch so sicher leben. Sela.

Tühi õhk on iga inimene,
kes seisab püsti. Sela.
Ainult nagu varjukuju kõnnib inimene;
nad teevad kära
tühja pärast.
Tühi õhk on iga inimene,
kes seisab püsti. Sela.
Nad kuhjavad kokku ega tea,
kes selle saab.
Tühi õhk on iga inimene,
kes seisab püsti. Sela.

Psalm 39:6–7

Heinrich Schwemmer „Der Gerechten Seelen sind in Gottes Hand“

Der Gerechten Seelen
sind in Gottes Hand
und keine Qual rühret sie an.
Die Lehrer aber werden leuchten
wie des Himmels Glantz,
und die so viele
zur Gerechtigkeit weisen,
wie die Sterne immer und ewiglich.

Õigete hinged
on aga Jumala käes
ja neid ei puuduta ükski piin.
Siis paistavad mõistlikud
nagu taevalaotuse hiilgus,
ja need, kes saadavad
paljusid õiguse teele,
otsekui tähed ikka ja igavesti.

So gehe nun auch hin du theurer
Gottes Mann empfahe deinen Glantz
von jener grossen Sonne
die dir Gerechtigkeit und Leben
geben kann genieße für
und für der Himmel
Freund und Wonne.

Du hast auf Erden viel selbst
zur Gerechtigkeit gewiesen
daß sie nun für Gott
mit Freuden stehen
und leuchten neben dir
in ihrem Sternkleid.
Jetzt wirst du was du hiergelehrt mit
Augen sehen.

Gott ist nun selbst dein Lohn und
deines Erbes Theil
auf den du deine Schaf
getreulich angewiesen.
Wir warten in Geduld
auf dieses unser Heil
bis wir auch gleich wie du
die Augen selig schießen.

Niisiis mine, sa Jumala armastatu,
võta vastu hiilgus
sellelt suurelt Päikeselt,
kes võib anda sulle õigluse ja elu,
naudi ikka
ja igavesti
taevarõõmu ja -õndsust.

Sa oled maa peal paljudele
õiglust näidanud,
et nad võiksid seista
rõõmuga Jumala ees
ja särada su kõrval
tähevalgetes riides.
Nüüd saavad su silmad näha seda,
mida siin õppisid.

Jumal ise on nüüd su tasu ja
pärandiosa,
kellele sa
ustavalt lootsid.
Me ootame oma päästet
kannatlikkusega,
kuni ka meie oma silmad
kord õndsalt sulgeme.

*Saalomoni Tarkuseraamat 3:1,
Taanieli 12:3, anonüümne autor*

Tõlkinud Evelin Kõrvits

Johann Hermann Schein „Wie lieblich sind deine Wohnungen“

Wie lieblich sind deine Wohnungen,
Herr Zebaoth!
Meine Seele verlangt
und sehnet sich
nach den Vorhöfen des Herren;
mein Leib und Seele freuen sich

Kui armsad on sinu hooned,
Issand Sebaot!
Issanda õuesid igatseb
ja ihaldab mu hing;
mu süda ja mu ihu
hüüavad rõõmsasti

in dem lebendigen Gott.
Denn der Vogel hat ein Haus funden
und die Schwalbe ihr Nest,
da sie Junge hecken;
nämlich deine Altäre, Herre Zebaoth,
mein König und mein Gott.

elava Jumala poole.
Lind on ju enesele aseme leidnud
ja pääsuke enesele pesa,
kuhu ta paneb oma pojad:
sinu altarid, Issand Sebaot,
mu kuningas ja mu Jumal!

Psalms 84:2–4

Johann Hermann Schein „Ich will schweigen“

Ich will schweigen
und meinen Mund nicht auf tun;
Herr, du wirst's wohl machen.
Wende deine Plage von mir;
denn ich bin verschmachtet
von der Strafe deiner Hand.
Wenn du einen züchtigst
um der Sünde willen,
so wird seine Schöne
verzehrt wie von Motten.
Ach wie gar nichts
sind doch alle Menschen! Sela.

Ma olen vait
ega ava oma suud,
sest sina tegid seda.
Kõrvalda mu pealt oma nuhtlus;
su käe vaenust
ma lõpen ära!
Kui sa inimesi karistad
nuhtlustega süütegude pärast,
siis pudeneb otsekui koide söödud see,
mis temale on kallid.
Kõik inimesed
on tühi õhk. Sela.

Psalms 39:10–12

Andreas Hammerschmidt „Der Tod ist verschlungen“

Der Tod ist verschlungen in den Sieg.
Victoria, Alleluia.
Tod, wo ist dein Stachel?
Helle, wo ist dein Sieg?
Danck, der uns Sieg gibt,
Gott sey Danck, der uns den Sieg gibt.
Victoria, Alleluia.
Gott sey Danck,
der uns den Sieg gibt,
durch unsern Herren Jesum Christum.
Alleluia.

Surm on neelatud võidusse!
Victoria, halleluuja.
Surm, kus on sinu võit?
Surm, kus on sinu astel?
Tänu olgu Jumalale,
kes meile võidu annab.
Victoria, halleluuja.
Tänu olgu Jumalale,
kes meile võidu annab.
meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi!
Halleluuja.

1 Korintose 15:55, 57

Johann Philipp Förtsch „Selig sind die Toten“

Selig sind die Toten,
die in dem Herrn sterben, von nun an;
ja der Geist spricht,
dass sie ruhen von ihrer Arbeit;
denn ihre Werke
folgen ihnen nach.

Õndsad on surnud,
kes nüüdsest peale surevad Issandas!
Jah, Vaim ütleb,
et nad võivad hingata oma vaevadest,
sest nende teod
lähevad nendega kaasa.

O wie selig seid ihr doch ihr Frommen
die durch den Tod
zu Gott gekommen.
Ihr seid entgangen
aller Not die uns
noch hält gefangen.

Oh, kui õndsad olete teie, vagad,
kes tulite surma läbi
Jumala juurde.
Te olete vabaks saanud
kõigist raskustest, mis meid
endiselt köidikus hoiavad.

Muß man hier doch
wie im Kerker leben
da nur Sorge,
Furcht und Schrecken schweben.
Was wir hier kennen
ist nur Müh und Herzeleid zu nennen.

Siin elame
otsekui vangikongis,
kus valitsevad mure,
hirm ja kartused.
Siin saab meile osaks
üksnes vaev ja südamevalu.

Ihr hingegen ruht
in eurer Kammer
sicher und befreit von allem Jammer;
kein Kreuz und Leiden
ist euch hinderlich in euren Freuden.

Teie aga saate hingata rahus
oma kambrites
kindlalt ja vabana kõigist hädadest;
Ükski rist ega kannatused
ei saa ära võtta teie rõõme.

Christus wischet ab all eure Tränen,
ihr habt schon,
wonach wir uns erst sehnen;
euch wird gesungen,
was in keines Ohr allhier gedrungen.

Kristus pühib ära kõik teie pisarad,
te olete kätte saanud selle,
mida meie igatseme;
teile lauldakse laule,
mida ükski maine kõrv pole kuulnud.

Ach! Ach! wer wollte
den nicht gerne sterben
und den Himmel
für die Welt ererben?

Oh, kes siis
ei tahaks lahkuda,
et pärida taevas
maise kurbuse asemel?

Wer wollt' hier bleiben,
sich den Jammer länger laßen treiben?

Komm, o Christe,
komm, uns auszuspannen;
lös uns auf
und führ uns bald von dannen!
Bei dir, o Sonne,
ist der frommen Seelen
Freud' und Wonne.

Selig sind die Toten...

Kes tahaks siia jääda
ja viletsustes edasi kannatada?

Tule, oh Kristus,
ja päästa lahti me ahelad;
vabasta meid
ja vii peagi siit ära!
Sinu juures, oo Päike,
leiavad vagad hinged
rõõmu ja õndsuse.

Õndsad on surnud...

Ilmutuse 14:13, Simon Dach

Tõlkinud Evelin Kõrvits

Romantismiaja saksa vaimuliku vokaalmuusika lipulaevana seisab Johannes Brahmsi „Saksa reekviem“. „Alates meie klassikaliste heliloojate surnutemissadest ja leinakantaatidest pole surma ega kaotusvalu antud muusikas edasi seesuguse mõjujõuga,“ kirjutas teose kohta saksa muusikakriitik Eduard Hanslick. Tähelepanuväärne on oopuse tekst, mille aluseks pole traditsiooniline roomakatoliku liturgiasse kuuluv surnutemissa, vaid helilooja poolt kauniks kunstiliseks tervikuks põimitud salmid Lutheri piiblist – sellest ka teose pealkiri „Saksa reekviem“. Tunnetades oma rolli saksa muusikatradsioonide kandjana, ammutas Brahms loomingutarkusi eelkäijatelt. Sellest annab tunnistust tema mahukas raamatukogu, mis sisaldas käsitsi kirjutatud koopiaid varasemate sajandite tuntud meistrite, ent ka peavoolust kõrvale jäänud heliloojate teostest. Mitmed tekstilised ja muusikalised eeskujud 16.–17. sajandi saksa autorite sulest sillutasid teed ka Brahmsi „Saksa reekviemile“.

Ansambli Vox Luminis kunstiline juht Lionel Meunier' ja muusikateadlane Jérôme Lejeune on põhjaliku uurimistöö tulemusena tuvastanud rea barokkajastu saksa vokaalkompositsioone, kus on kasutatud kas täpselt või osaliselt samu tekste, mille poole pöördus Brahms mitusada aastat hiljem „Saksa reekviemis“. Need teosed on

koondatud kontserdikavasse ja CD-plaadile (Ricercar, 2023) pealkirja all „**Ein Deutsches Barockrequiem**“ („**Saksa barokkreekviem**“).

Programmi avab **Andreas Scharmanni „Trauer-Klag“ („Leinakaebus“)**, mille aluseks on salmid prohvet Jeremija Nutulaulude 5. peatükist. Scharmanni-nimelise helilooja kohta pole midagi teada; ainsa vihje teose ajaliseks määratlemiseks annab käsikirjal leiduv märges „Altdorf, 1663“.

Saksimaalt pärit **Thomas Selle** (1599–1663) lõpetas Leipzigi ülikooli, õppis muusikat arvatavasti Tooma koolis ja tegutses kantorina mitmes kirikus. Tema loomingu tuntuima osa moodustavad motetid topeltkoorile ja „Johannese passioon“ (1641). Autori lühike *sinfonia* „**Und da der Sabbath vergangen war**“ („**Ja kui hingamispäev oli möödas**“) keelpillidele kantaadist „Osterhistorie“ („Ülestõusmislugu“) juhatab sisse **Johann Hermann Scheini** (1586–1630) vaimuliku kontserdi „**Selig sind die da geistlich arm sind**“ „Õndsakskiitmiste“ tekstile Jeesuse mäejutlusest. Schein jõudis oma lühikese elu jooksul teha kõrgelennulist karjääri, mis tipnes kapellmeistri kohaga Weimaris ja kantoriametiga Leipzigi Tooma kirikus – samadel ametipostidel töötas sajandi jagu hiljem Johann

Sebastian Bach. Ta lõi nii vaimulikku kui ka ilmalikku vokaalmuusikat, komponeerides tollal moodi läinud „itaalia stiilis“ või „itaalia madrigali-maneeris“, nagu ta ise määratles oma kogumike tiitlites või eessõnades. Kõige ilmekamalt tuleb kõnealune stiil esile tema kahes kogumikus „Opella nõva“ (1618 ja 1626), mille teises köites sisaldub „Selig sind die da geistlich arm sind“ („Õndsad on need, kes on vaimus vaesed“).

Samalt autorilt kõlab selles kavas motett „**Wie lieblich sind deine Wohnungen**“ („**Kui armsad on sinu hooned**“, Psalm 84:2–4), mis arvatakse olevat kirjutatud 1628. aastal Maria Magdalena von Claußbruchi matusteks ning ilmus postuumselt kogumiku „Cantional“ teises väljaandes 1645. aastal Leipzgis.

Leinamuusikana on sündinud ka Scheini motett „**Ich will schweigen**“ („**Ma olen vait**“, Psalm 39:10–12), mille ta komponeeris 1617. aastal Saksi-Weimari hertsoginna Dorothea Maria matusetalituseks.

Saksa helilooja, organist ja bassi-laulja **Christian Geist** (~1650–1711) tegi karjääri Skandinaavias, kus ta oli ametis nii õukonnaamuusiku kui ka organistina. Tema loomingusse kuulub üle poolesaja teose – valdavalt kirikukantaadid –, mis valmisid tema aristokraatidest tööandjate tarbeks ja on nüüdsel ajal hoiul Dübeni kollektsioonis Uppsala

ülükooli raamatukogus. Ulatuslik vokaalloopus „**Die mit Tränen säen**“ („**Kes silmaveega külvavad**“) sündis krahvinna Anna Margareta von Haugwitz matusetalituseks 1673. aastal, mil Geist oli seotud Stockholmi õukonnaga. Teose teksti on liidetud piiblitõlgud (Psalm 126:5 ja Saalomoni tarkuseraamat 3:1) ning värsid, mida omistatakse helilooja vennale Samuel Geistile.

Dresdeni muusikute suguvõsast pärit **Tobias Michael** (1592–1657) asus 1631. aastal Johann Hermann Scheini mantlipärijana Leipzigi Tooma kiriku kantori ametikohale, mida pidas kuni surmani. Tema mahuka loomingu hulgas on kaheköiteline motettide ja vaimulike kontsertide kogumik „Musicalischer Seelenlust“ (1634, 1637), mis on mõjutatud tollal Saksamaal laialt levinud Veneetsia koolkonna stiilist. Nimetatud kogumiku esimesest osast tuleb esitusele viiehäälne motett „**Die Erlöseten des Herren**“ („**Issanda vabaksostetud**“), mis tugineb piiblitekstidele Jesaja raamatust (Js 35:10).

Königsbergis sündinud **Wolfgang Carl Briegeli** (1626–1712) teenistuskäik oli kõige pikemalt seotud Gotha ja Darmstadt õukondadega, kus ta täitis kapellmeistri ülesandeid. Ta elas kõrge vanuseni ning jättis endast maha ulatusliku loomepärandi: lavamuusikat, kantaate, vaimulikke vokaalteoseid ja instrumentaalpalu.

Gotha hertsogi juurest Darmstadt suundudes pühendas Briegel oma kauaaegsele tööandjale lahkumiskingituseks kogumiku „Zwölff madrigalische Trost-Gesänge“ (1671), millest kõlab järgmine muusikanäide: „**Ach, Herr, lehre doch mich**“ („**Issand, anna mulle teada**“, Psalm 39:5–6).

Väga produktiivne autor oli ka böömi päritolu **Andreas Hammerschmidt** (1611/12–1675), kes tegutses organisti ja heliloojana peamiselt Zittaus ning viljeles kontsertlikku stiili, mille esindaja oli tema kuulus eelkäija Heinrich Schütz. Nii kuuehäälnelise „**Ach wie gar nichts sind all Menschen**“ („**Tühi öhk on iga inimene**“, Psalm 39:6–7) kui ka topeltkoorile, kahele viiulile ja basso *continuo*-le loodud „**Der Tod ist verschlungen**“ („**Surm on neelatud võidusse**“, 1 Kr 15:55, 57) kuuluvad Hammerschmidti kogumiku „Musicalischer Andachten“ neljandasse köitesse (1646), mis sisaldab motette ja kontserte 5–12 häälele ja instrumentidele.

Heinrich Schwemmeri (1621–1696) muusikukarjäär kulges põhiliselt Nürnbergis, kus ta täitis kantori ülesandeid ning omas suurepärase mainet teoreetiku ja lauluõpetajana. Tema looming sisaldab kantaate, koorikontserte ja vaimulikke laule. Leinakantaadi „**Der Gerechten Seelen sind in Gottes Hand**“ („**Õigete hinged on aga Jumala käes**“), kus on kasutatud nii

piiblitekste (Trk 3:1, Tn 12:3) kui ka tundmatu autori värsiridu, komponeeris Schwemmer 1669. aastal teoloogi ja filoloogi Johann Michael Dilherri lahkumise puhul.

Kavale paneb punkti liigutav leinakantaat „**Selig sind die Toten**“ („**Õndsad on surnud**“), mille kirjutas 1700. aasta paiku Hamburgi arst, laulja ja helilooja **Johann Philipp Förtsch** (1652–1732). Teose tekst põhineb salmil Johannese ilmutuse raamatust (Ilm 14:13 – sama kirjakohta kasutas Brahms „Saksa reekviemi“ viimases osas) ning luuleridadel saksa poeedi ja hümnilooja Simon Dachi sulest.

Evelin Kõrvits

Vox Luminis
Foto: Leslie Artamonow

Varajase muusika ansambel **Vox Luminis** on oma ainulaadse kõlaga pälvinud palju rahvusvahelist tähelepanu alates selle rajamisest 2004. aastal. Ansambli asutaja, kunstiline juht ja bass Lionel Meunier pani ansambli kokku selliselt, et iga laulja saaks särada nii soolohäälena kui ka sulanduda koosseisu helendavasse helikangasse. Sõltuvalt repertuaarist liituvad ansambli vokalistide tuumikuga *continuo*-rühm, soolopillid või täiskoosseisus orkester. Repertuaar koosneb peamiselt 17. ja 18. sajandi alguse inglise, itaalia ja saksa muusikast, alates virtuoosetest meistriteostest kuni avastamata muusikaliste pärliteni, mida kantakse ette umbes 70 kontserdil aastas ja jäädvustatakse salvestistele. Ansambli Vox Luminis missioon on

selge: tuua laia kuulajaskonnani vokaalmuusikat ja seda tipptasemel – nii annavad nad üle maailma kontserte, salvestavad ja viivad läbi töötubasid publikuga, millele eelneb põhjalik ettevalmistus. Vox Luminise maagilisus pole jäänud märkamata ka rahvusvahelisel muusikamaastikul ja ajakirjanduses. 2012. aastal tõi Schützi teose „Musikalische Exequien“ salvestis neile ajakirja Gramophone prestiižika aasta plaadi auhinna, samuti parima plaadi tiitli baroki vokaalmuusika kategoorias. 2019. aastal järgnes samalt ajakirjalt kooriplaadi auhind Buxtehude „Abendmusiken“ eest. Ansambli trofeede hulka on lisandunud veel Klara preemia (Belgia klassikalise muusika auhind), mis tõi neile nimetuse „aasta ansambel 2018“,

BBC muusikaajakirja preemia koorimuusika kategoorias (2018), Caecilia auhind (2020) ning mitmel korral Diapason d'Or ja saksa plaadikriitikute preemia. Vox Luminis on Brugge Concertgebouw' ja Abbaye Musicale de Malonne (Namur) resideeriv ansambel. 2021. aastal alustasid nad püsivat partnerlust Freiburgi Barokkorkestri ja Freiburgi Barokk-konsordiga, kellega tehakse mitu projekti aastas. Ansambel on ka oodatud külaline suuremates kontserdisaalides ja festivalidel kogu maailmas: Brüsseli Bozar ja Flagey, Antwerpeni De Singel, Madridi Auditorio Nacional ja Teatro Real, Barcelona L'Auditori ja Palau de la Musica, Pariisi Salle Gaveau ja Auditorium de Radio France, Londoni Wigmore Hall, Berliini ja Kölni Filharmonia, Hamburgi Laeiszhalle ja Elbphilharmonie, Dortmundi Konzerthaus, New Yorgi Lincoln Center, Bostoni Jordan Hall, Festival van Vlaanderen, Festival de Wallonie, Festival de Saintes, Festival Oude Muziek Utrecht, Musikfest Bremen, Bachfest Leipzig, Klangvokal Dortmund, Salzburger Festspiele, Aldeburgh Festival, Boston Early Music Festival jt. Hooajal 2023/2024 tähistas Vox Luminis oma 20. aastapäeva. Ansambli toetavad Fédération Wallonie-Bruxelles (FWB) ja Wallonie-Bruxelles International (WBI).

Lionel Meunier
Foto: Jennifer Taylor

Prantsuse dirigent ja bassilaulja **Lionel Meunier** on rahvusvahelisel muusikamaastikul tuntud kui Belgia vokaalansambli Vox Luminis asutaja ja kunstiline juht. Olles hinnatud oma detailsete, samas aga hingestatud tõlgendustega, peetakse teda üheks dünaamilisemaks ja tunnustatumaks kunstiliseks juhiks ajaloolise esituspraktika ja koorimuusika valdkonnas. Üha enam nõutud külalisdirigendi ja kunstilise juhtina astub ta üles kooride, ansambelite ja orkestrite ees kogu maailmas. Lioneli rahvusvaheline läbimurre saabus 2012. aastal, kui Vox Luminise Schützi album „Musikalische Exequien“ pälvis ajakirjalt Gramophone aasta plaadi auhinna. Sellest alates on Vox Luminis käinud tema juhtimisel

ulatuslikel kontserdireisidel kogu Euroopas, Põhja-Ameerikas ja Aasias; olnud mitmel hooajal resideeriv ansambel Wigmore Hallis, Aldeburghi festivalil, Utrechti varajase muusika festivalil ja Brugge Concertgebouw's ning salvestanud ligikaudu 20 kõrgelt tunnustatud albumit. 2019. aastal tõi Buxtehude „Abendmusiken“ neile teise Gramophone'i preemia – aasta kooriplaadi auhinna. Külalisdirigendina on Lionel Meunier teinud koostööd Madalmaade Bachi ühingu, Taani Rahvusliku vokaalansambli, Madalmaade kammerkoori, Salzburgi Bachi koori ja Bostoni vanamuusikafestivali kolleegiumiga ning juhatanud Vox Luminise projekte koostöös B'Rock Orchestra, Philharmonia Baroque Orchestra ja ansambliga L'Achéron. Tihedad sidemed seovad teda Freiburgi Barokkorkestri ja -konsordiga. Hooaja 2022/2023 tipphetked olid residentuur Juilliardis, mis kulmineerus Purcelli ooperi „Kuningas Arthur“ ettekandega Alice Tully Hallis, ning kolmenädalane Euroopa-turnee koos Vox Luminise ja Freiburgi Barokkorkestriga, kellega esitati Bachi „Matteuse passiooni“ tippsaalides, nagu Berliini Filharmonia, Hamburgi

Elbphilharmonie ja Barcelona Palau de la Musica. Hooaega 2023/2024 jäid kontserdid Vox Luminisega kogu Euroopas ja Põhja-Ameerikas ning residentuur Pariisi konservatooriumis, kus Lionel Meunier dirigeeris Bachi „Jõuluoratooriumi“ ja „Johannese passiooni“. Ta oli ka külalisdirigent Amsterdami Konservatooriumis Henry Purcelli muusikale pühendatud kontserdisarjas „Ode to St. Cecilia“. Prantsusmaal sündinud Lionel sai muusikahariduse laulja ja plokkflöödimängijana ning alustas oma karjääri bassilauljana sellistes tuntud ansamblites nagu Collegium Vocale Gent, Amsterdami Barokk-koor ja Capella Pratensis. 2013. aastal pälvis ta Namuri aasta kodaniku tiitli (Namurois de l'année) kultuuritegevuse eest Belgia linnas Namuris, kus ta elab koos oma perega.

Eesti Kontsert: produtsent Tuuli Metsoja, assistent Gerde Kadi Kuusk

Eesti Kontsert

Keelpilli-FOOKUS

L 30.11 Henning Kraggerud viiul

kell 19.00

Estonia kontserdisaal

Petter Richter kitarr
Tartini, Grieg, Bull, Bartok, Kraggerud, Gardel, Gismonti jt.

P 1.12 Keelpilli-kvartett Meta4

kell 17.00

Estonia kontserdisaal

Antti Tikkanen viiul • **Minna Pensola** viiul
Atte Kilpeläinen vioola • **Tomas Djubsjöbacka** tsello
Janáček, Beethoven, Schumann

N 5.12 Kooskõla²

kell 19.00

Estonia kontserdisaal

Katariina Maria Kits-Reimal viiul
Marcel Johannes Kits tsello
Bach, Xenakis, Vasks, Ravel

T 3. DETSEMBER 19.00 Jõhvi kontserdimaja
K 4. DETSEMBER 19.00 Vanemuise kontserdimaja

L 7.12 Radulović ja Double Sens

kell 19.00

Estonia kontserdisaal

Nemanja Radulović viiul
Ansambel Double Sens
Beethoven, Bach

HOOAJA
PEATOETAJA

admirals

LIVIKO
— anno 1898 —

AUTOPARTNER

Jazz
pesulad

OLEREX

SORAINEN

SELVER
Hea mõte

myfitness
world class gym & studios

/eestikontsert

/eesti_kontsert

eestikontsert.ee